

سهېدا عبدالڪريم فندی:

مروڻي رهسڻ نهو ٿي ل دهمسپيڪي تشتيٰ خوه برانيت
وبنقيسيت پاشي تشتيٰ خه لڪهڪي ديتر ٿي برانيت وهفای
ٿي وهبرگريت هو سا رهوشه نبيري دهولهه مند دبیت و
وهراري دکهت ودگههپته ناستهڪي باشتر

asihy_loqman@yahoo.com

پهيفاندين: لوقمان ناسيهي

هر تشت ناڦا دبه، ٿي پهيفا ناڦابووني تهني ٿو روڙي ويين وهڪا وي تي گوتن. وي روڙي نه ز پري مورال
بووم، ل دهڦي دهريي وي راوهستيام و من وينهيهڪي تايهت ٿو وي دخه يالا خوه ده دورستدڪر. راسته سهيدا
دناڦا باڙيري خوه ده خوهدي ناڦه، ٿي به لڪو قوسوور ٿو من بوويه ڪو ويني وي ب ناوايهڪي شاش دمپڙيي من ده
هاتيه دروستڪرن. وهڪا هر روڙنامهڦانهڪي پهيت، من دهننگر و ڪاميرا خوه ب ملي خوه ڦه ڪرپوون. ب ٿور
ڪه تم و چاڦي من ب رهوشا وي كهت: "خوهزيڪا ب ڦي ناوايي چاڦي من ب وه نه كهتبا". ناخر نهڦه يه دنيا،
لهوا پهيفا دوهي، ٿيرو وسوبه ههيه. دريڙ ناكم، ٿي تهني دببڙم ناگر د قورمان ده دمينه.

من ل بهر بوو چهند پهرتووکان چاپ بکه م و دهستنقیسین هندهکا ژوان ب دویمایهیک هاتینه ، ژبه رنه خوشیا خوه، من دجه دا راوهستاندینه و ماینه بریقه

یریف فندی ئانکو چ و ژ کووڤه هاتیه؟

که ریم فندی: فندی نافئ بابئ منه، نافئ من "عه بدولکه ریم فندی یه حیا ئه حمه د فندی" یه، ئانکو نافئ بابئ منه ویئ باپیری منئ چارئ یه. و "فندی" وهک په یف ژ په یفا "فند" هاتیه وب رمانا "شه مالک" دهیت ئانکو روئاهی ب زمانئ کوردی.

یریف نازناڤ (لقب) ی چهند کارتیکرن ل سهر ئافاکرن و دروستکرنا که ساین ناقدار هه یه؟

که ریم فندی: ناسنافی کارهکئ باش یی هه، ئی مرؤف ناسنافا دروستدکته، ههر وهکو بابئ من هندهک "بهیتت کوردی" ژبه ر کر بوون و دگوتن، وی ده می رادیو و تیله فزیوون دکیم بوون. بابئ من چیرؤکا "بوزئ رهش-هه سپئ رهش" و "خانئ لهب زیرین" و "ستی و فرهخ" و گه له کین دی ژبه ر کر بوون و بو مه دگوتن، فی چهنئ کارتیکرنا خوه ل سهر من هه بوو.

ههکه مروڤ ئیدارییهکی باش بیت بیگومان رهوشه نییرهکی باشه و ههروهسا بهروڤاژی ژێ

رامان ژڤی گۆتنی ئهوه کو باب و باپرا کارهکی هه ل مروڤی دکهت، لی بهلی دڤیت مروڤ ژێ خودان شیان بیت. و هه ل ئهدهبیاتا هه بیت، ههکه مروڤی بههره نه بیت بلا بابی مروڤی چه ند خودان شیان بیتن، مروڤ نه شیت ببیته خودان بههره یان نفیسه ر ئهفه د واری نفیسین و ئهدهبیاتی دا وب فی رنگی دهه ر واریهکی دی ژێ دا.

پهرف کهسی ژ بنه مالا فندی هه ولنه دایه کو بیی سیهوانه یا (فندی) ده ر یازی مهیدانا ئه ده ب و ناڤوده نگیی بیت؟

که ریم فندی: ئه ز بی نزانم، ژ بنه مالا فندی کهس بیی ئه فی سیوانه یی چوو بیته دناڤ خانا ئه ده ب و ناڤوده نگیی دا. هه ر وهکو دیار ئه ز و برایی خوه (رهشید و عزهت)، کورین من (سالار و هه کار)، برازیین من (ئهمیر و هه فال) ئه ف سهیوانه یی ب خوه فه هه گرتی و که فتنه دناڤ فی مهیدانی دا.

دهمی سیاستا کوردی خورت دبیتن رهوشنه بیریا کوردی ژی وهکی وی خورت دبیتن

بیریف سهیدا کریم فندی دناڤ بنه مالا فندی ده وهکو نه دبیهک خوه ل پلهیا چهند ددانته؟

که ریم فندی: ژ لایئ ژی فه نه ز ل پلهیا ئیکئ دهیم، و ژ لایئ نه دبیااتا فه ژی دیسان نه ز ل پلهیا ئیکئ مه وهک دهستپکرن، من بهری هه موویا دهست ب فی کاری کر یه و که تیمه دناڤ فی بواری دا، کو بو ئیکه مین جار بهرهمی من ل ساله ۱۹۶۸ ئ د کوفارا کوردستان دا هاتیه به لافه کرن کو ئورگانئ لقی ئیکئ پارتی دیموکراتی کوردستان بوو، و من د فی کوفاری دا کارکریه. پاشان بهرهمین من ل ساله ۱۹۷۱ ئ د روژناما هاوکاری دا هاتینه

به لافه کرن. ئی ژ لایئ بابهت و شیان و نافه روکا نقیسانان فه تو دکاری ژ خوهنده فانان بپرسی نهک ژمن.

بیریف هه که نهو بیژنه ته دیرۆکی پاش ده فه گهرینه تو دی ل کیری راوهستینی، کو تو ب دهمی خوه یی زیترین ددانی؟

که ریم فندی: ژ لایئ رهوشه نبیری فه گهر دیرۆکی پاشفه فه گهرینم دی فه گهرینمه سالین نوتا ژ چهرخی بووری، کو دوان سالان دا من پتر بهرهم یی چاپکری کو وان بهرهمان رووی خوه یی میژوووی و رهوشه نبیری هه بوو. هه وهسا ل سهه دهمی نه ز ریقه بهرئ گشتی یی رهوشه نبیری وهونهری مه شیا ژ مهزترین فیسته فالین روشنبیری ل دهفه ری بگیری نهو ژی (فیسته فاله خانی و جزیری) بوون، کو روئی من دوان ههردوو فیسته فاله دا رۆلهکی سهههکی و گرنگ بوو... و مه شیا ب سههههفتیانه وان فیسته فالان بگیری، زیدهباری چهند چالاکیین دی وهکی فیسته فاله (نالبهه، مهحوی، شاکر فهتاج) و گهلهکین دی.... ئانکو ل وی دهمی من گهلهک چالاکی و بزاف نه انجامداینه .

پیریف پروژەییەکی رهوشەنبیری دسەری تە دە هەبوویە و ژبەر هندەك ئەگەران ب جە نە هاتی؟

كەریم فندی: بەئێ، گەلەك تشتین مەزن دسەری مندا بوون، وەك مەلبەندەكی كوردۆلۆجی ل دەووكی بەیتە دامەزراندن كو من هەولا دانانا وئ ژی دكر، ئی مخابن بجه نەهات ئەفجا چ ژ لایئ رهوشەنبیری فە ئەو بەرهەفییه نەبوو یان حكومەتا هەریمئ نە دقیا فی تشتی پیکینیتن، ژبەر كو دا كیماسی تیدا هەبن یان ژی هندەك تشتین دی هەبوونهەر وەسا من ل بەر بوو چەند پەرتووكان چاپ بكەم و دەست نقیسین هندەك ژوان بدویمایهك هاتییه و یین ل دەف من و هندەكین دی ژی بەر بدویمایهك

فە چووینە و ژبەر نەخوشیا خوە من دجه دا راوەستاندینە و ماینە بریقه، یەك ژوان "میژوویا بەهدینان" و یەكا دی ب زمانئ عەرەبی ل دور "خارطة السياسية في العراق" بوو، وچەند پروژەییەین دی.....

پیریف دەیتە گۆتن كو تو ئەدییهك بووی و ئیدارییهكی باش ژی بووی، توو شانازیی پتر ب کیژ لایئ دبهی؟ كەریم فندی: ئیدارە هونەرە ... هەر وەسا وەكە خاسلەتەك یان پاشنافەك (نازناف) سەك ب مروؤفی فە دبیت، كا چەوا دبیزن فلان كەس نوژدارەكی باشە، ئەندازیارەكی باشە، نقیسەرەكی باشە هەر وەسا دبیزن ئیدارییهكی باشە ..وهند. دەمی من لایئ ئیداری و رهوشەنبیری گرتی ...

مه وهرگيرين باش و بسپور و شارهزا كييم هه نه، به لكو هه رنين

ئيدارا من ژى هه ره پهبه ندى ب رهوشه نيريى فه هه بوو، ئه فجا چ ل دهمى ئه ز ل (ئيكه تيا نقيسه ران) يان ل (بواري پهروردى) يان ژى دهمى ئه ز ل (وهزارتا رهوشه نيريى) من ئيداره كا باش دگر هه ر گريدان ب رهوشه نيريى فه هه بوو ئه فجا من دلایى ئيدارى و رهوشه نيريى دا سه ركه فتن بده ست خست. ئه ز شانازيى ب ئيدارى دبهم ، ئه هكه مرؤف ئيداريه كى باش بيت بى گومان رهوشه نيره كى باشه و هه ر وه سا بهرؤفاژى ژى، ژبه ر ئيداره پيدفى رهوشه نيريى به و ل داويى شانازيى ب هه ردوو لاي ا دبهم.

په يف ل رۆژين ۱۲-۱۳/۷/۱۹۹۶ پاش دوو سميناران كو وه و ماموستا محسن قوچانى پيشكيشكرين سه خمه رات ب وه رانيخستنا رهوشه نيريى كوردى، ۱۶ راسپاره هاتن هلبژارتن دا كو ببنه بهرنامه بو پاشه رۆژه كا نيزيك، ئى يا ژمن

فه پتريا وان راسپاره ديان بجه نه هاتن، بو نمونه وه كو دامه زاندا مه لبه نده كى كوردو لوژى ل دهوكى، ده ست ب وهرگيران و چاپكرنا په رتووكان، هاريكاريا وان كه سان بهيته كرن ئه و ئين فولكلورى كوملكن يان فه رهه نگان ددانن و هيژين دى... بو بجه نه هاتن؟

كه ريم فندي؛ هه كه هوون پرسا من دكه ن (كانى ئه و راسپاره بو بجه نه هاتن؟) ئه ز ژى وه سا وئ پرسى ژچه ين بهر پرسيار دكه م! ژبهر نه كه مه راسپاره يين پيشكيشكرين نه ك راسپاره كه فتينه بهر ده ستى مه كو ئه م جهى بجه نينانى بووين! ئه و راسپاره بو حكومه تى هاتنه پيشكيشكرن هه ر چه نده بو حكومه تى ب ساناهى بوون كو بجه بينن، ئى وه سا دياره ژبه ر كاودانين سياسى يين وى دهمى كوردستان تيدا دبورى ببوو يهك ژنه گه رين نه بجه هاتنا وان راسپاردان، هه ر وه سا دبیت ب نه گه رى نه بوونا زانا و رهوشه نيريى خودان شيان وخودان باوه رنامين باش و بسپور، ئه ف ژى بوويه نه گه رى نه بجه هاتنا وان راسپاردان. پيدفى بوو هه كه چ بجه نه هاتبانه دفيا يا

ل دور "بىنگەھى كوردۇلۇۋى" ھەر بىجھ ھاتبا، ژبەر پشكا زمانى كوردى ل زانكۇيا دھوك نابىتە ((بىدىل)) بۇ فى بىنگەھى. ۋەك مە گۆتى دبىت ئەفە ھىندەك ئەگەر بن لى ھەر نابىنە بەھانە بۇ بىجھ نەئىنانى سەبارەت ۋەرگىرانى، ئەز باۋەرم گەر د وان سالان دا دەست ب ۋەرگىراننا ژىدەرمان ھاتبا كرن تا ئەفرۇ ئەۋ ئاستەنگ و كىماسىيىن دكەفئە ھەمبەر خوندەفانى كوردى دا چارەبن يان گەلەك ژوان نەدمان.

بىرىف توو ئەدبىي و سىياسەتى چەند دوور يان نىزىكى ئىك دبىنى؟

كەرىم فندى: ئەۋ ب خۋە دوو بابەتەن ژىك جودانە، بەس ل رۇژھلاتا نافىن ل نىشا چەرخى بىستى يىن لىناف ئىك ھلبووين و ئەم كورد ژى ئىك ژ مللەتەن رۇژھلاتا نافىن ئەف كارە يى ل مە ھاتىە كرن تا رادەيەكى ديار. ژۆربەى سىياسيا تىشت دنقىسى، ئەفجا چ پەرتووك بن يان گوتار بن و ئەندامىن ئىكەتيا نقىسەرا بوون، لى دىفان سالىن داۋىيى دا سىياسەت پىجەكى يا ژ ئەدەبى جودا دبىت.

بىرىف رەۋشەنپىرەكى كورد دبىژت: " رەۋشەنپىرىيەت ب چورەنگان نابتە شۆلكەر د خانىي سىياسەتى قە، چونكو گەلەك ژوى يەكى مەزنترە" .. توو بۇقى يەكى چ دبىژى، نەخاسمە كوگەلەك ژ رەۋشەنپىرىن كورد نھۇ دىياسەتى دە كاردكەن و بەلكو ھوون ژى ئىك ژوان بووينە؟

مخابن هندهك سەنتەرین رهوشەنبیری مەرهم وئەركی خوه داینه لایهکی و پشت گوه هاڤیتینه ومەرهم ومه بهستین خوه یین که سوکی ئیناینه پیش و نانه کی پی د خون

که ریم فندی: ئەز نابینم رهوشەنبیری مەزتره ژ سیاسەتی، چونکه هەر ئیک بابەتەکی سەربخووه یه و هەر ئیک یا گرنگ و پیدفییە دجهی خوه دا. و پیدفییە مرؤف هەر بابەتەکی جودا بکەتن ژ یی دیتر هەر ئیکی نه بهس سیاسیهت و ئەدهب، به لکو هه موو بابەتین دی سەربخووهی و گرنگی یا خو هه یه و مالا خوه یا جودا یا هه ی و تیدا سەربخووه یه. کارکرن د خانا سیاسەتی دا ئیک بوو مللەتی کورد که فتیه تیدا دفی چەرخی دا و کوردا دفی خانئ دا بزاف و وەرار کر، تا گه هشتیه رادهیه کا باش. ئەفرۆ مللەت یی ب زمانئ کوردی دنقیسیتن ودخوونت ودناخیتن، کو ئەو ژی به رهه می فی وەراری بوو، لئ د ژیی من دا مه زمانه کی دی تر نه یی کوردی دخووند ودنقیسی. دەربارە ی کارکرن رهوشەنبیری د خانا سیاسەتی دا سەرەرای سەربخوئا فان بیافان گرنگ دبینم ژ بهر کو گریدانه کا گرنگ ومو کم هه یه ب کیماسی دەربارە ی خه مخوری و پاراستنا کلتوری مللەتی فه... له ورا ئەز دبینم ب فی ئەگه ری رهوشەنبیر که فتیه د خانا سیاسەتی دا.

پیریف بهریا چند ساله کان تو دسمیناره کا خوه ده دبیری: " گه شبوونا رهوشا رهوشه نبیری گریدانه کا موکم ب رهوشا سیاسی قه ههیه، پیکقه گه شبوونه وداکه فتینه. " .. نه ز دپرسم کیژک ل پهی یا دی بوویه و کیژکی کار ل یادی کریه؟

که ریم فندی: سیاستا کوردی یا هه فچهرخ وهرارا دایه رهوشه نبیریا کوردی ژی، له ورا رهوشه نبیری دگهل سیاستا بریقه دچیتن و ئیک ژ نارمانجین سیاستا گه شه پیدانه ب زمان وئهده بی کوردی و ل هه می کونگره وکوری سیاسی رهوشه نبیریا کوردی نه هاتیه ژبیر کرن یان دسهره چوون، بهلکو ئیک ژ بنواشییت سیاستا کوردی بوویه. له ورا دهمی سیاستا کوردی خورت دبیتن رهوشه نبیریا کوردی ژی وهکی وی خورت دبیتن. نهز وسا تیدگه هم و بزاقی بو دکم.

پیریف تو چاوا بهری خوه ددییه بزاقا وهرگیرانی ل ده قهرا دهوکی؟

که ریم فندی: وهرگیران هونه رهکی سه ریخوهیه پیدقییه نهو که سی وهرگیرانی دکهت ههردوو زمانان باش بزانیته و شاره زاییه کا باش تیدا هه بیت، مه نهف مرؤفه ئانکو وهرگیره کییم یین ههین و ژبه ر هندی وهرگیرانا مه یا لاوازه. دهمی بهر هه مهک ژ عه رمبی دهیته وهرگیران یی لاوازه نه مازه گهر ژ زمانه کی وهکی ئنگلیزی یان روسی .. و هتد بت، نه فجا دی ب چ رنگ بیت.

ئیکه تیا نقیسه ران باره گایه کی باشتر یی هه ی، کوفاره کا بهرده وام یا هه ی، پیچیبوونین باشتر یین هه ی، به لی وه کی به ری سه نگ وشه وقا خوه نه مایه

هه که ئەم بهیین و سه حکهینه هه ولیر و سلیمانیی دی ب سهدان بهر هه مین وهرگیرای بو زمانئ کوردی بینین، ئی بهر و فازی دهوکی کو ئەم ب دهه مان بهر هه مان زی نابینین. ل فان سالین دوماهیئ وهرگیرانا ژ زمانئ فارسی یا دهیته کرن، ئی ئەز وان ل ناستئ پیدئی نابینم، ژ بهر کو ئەو وهرگیر نه دهر چووین چ ئەکادیمی نه تا وهرگیرانا وان یا دهیئ خوه دابیتن ئەفجا چ ژ لایئ نافه روکی فه بیتن یان وهرگیرانی فه یان هه ر لایه نه کی دی. ب دیتنا من ئەم پیدئی وهرگیرانی نه ژ زمانین زهنگین و زیندی کو ژبو مه ببنه ژیدهر نه که تهنئ وهرگیرانا چیرۆک و رۆمانا و هتد ئانکو د بیافئ رهوشه نیریئ دا به لکو فه ره دهه می بیافان دا وهرگیران بهیته کرن.

په یف رهوشه نیره کی کورد دیبژت: " هه ر چانده کا خوه ژ چاندين دی فه دزت و خوه دکونجا خوه فه ناسئ بکه ت، ئەو هه م دی پاش که فت و هه م دی دله شی خوه دا بخوه چه رت و هه م دی پووچ بت ژئ، له ورا وهرگیران ژ بوئ تیروته سه لکرن و په ره سه ندنا کلتوری نه ته وه یی که له ک پیویسته " ئیکی دی دیبژت: " مه کوردان پیویستی ب وهرگیرانی نینه " باشه سه یدا که ریم فندی چ دیبژت؟

که ریم فندی: ئەز دیبژم مه پیدفیاتئ یا ب وهرگیرانی هه ی، ئی وه کو من به ری نوکه گوئی مه وهرگیرین باش و بسپور و شاره زا کیم هه نه به لکو هه ر نین. ژ بهر هندی ئەز دبینم فه ره هنده ک ژ رهوشه نیریئ مه زمانین بیانی هین بین و تیدا شاره زابین، ئەفجا چ ل وان وه لاتان بزین یان ئەوین ل وان دژین دا کو ب شیوازکی ئەکادیمی فیئری زمانئ وان بین وهه ی و نه یی وان زمانا بزنان دا د وهرگیرانی دا دسه رکه فتی بن. ئی وه کی دی ب ریئا فه ره هه نگان وهرگیران ناهیته کرن. که ر بهر هه م ب ریئا فه ره هه نگ وزانینه کا ساده یا زمانئ بهیته وهرگیران چ تاما ئەدهبی یان مفا یئ زانستی تیدا نامینیت.

په یف د که ل وی چه ندی کو تو ئەدی، تو ماموستایی زمانئ ئنگلیزی ژئ، تو نابینی کو ته تا راده یه کا مه زن خه مساری دنالیئ وهرگیرانی ده کریه و ب تاییه تی ژ کوردی بو ئنگلیزی؟

که ریم فندی: راسته ئەز ماموستایی زمانئ ئنگلیزی مه، ئی هه که من بهر هه مه کی کوردی کر بایه ئنگلیزی دا چه ند که سه کین کیم خوونن ب تاییه ت ل ده می به ری سه رهلدانئ و دبوو ریک ژئ ئی هاتبا گرتن ژ لایئ دهسته لاتا وی ده می فه، له ورا من ئەف کاره نه دا بهر خوه. ئی پشتی سه رهلدانئ سه ره رای مژوولیا من یا ب کارئ ئیداری فه من بهر هه مه ک ل دور " هوزین کوردی ل باکورئ ویلایه تا مووسل " ژ زمانئ ئنگلیزی وهرگیریه سه ر زمانئ کوردی و ل چاپ دایه، هه ر وه سا ب هه فکاری دکه ل ماموستا " مه تی فلیبس " مه بهر هه مه کی دی ژئ زمانئ

ئەفەندى ل سالىن دوو هزارى و ھىرقە دئىسەن پتر وەرگىران و قە جوونا ھرز و بىرېن نە كوردى نە... لەوما قىگاقى ئەم دىيىن بىژىن كورەوشەنبىريا كوردى يا دقەيرانەكى دا دژىت

ئاشكرايى دياربەكەن ، ئانكو ھەر تىشتى گرىداي وى دەفەرى يى رەوشەنبىرى، فولكلورى، داب و نەرىتان ... وھتد ل بەرچاڧ بەكەن و د كۆفار و رۆژنامە و پەرتوكان دا چاپبەكەن ھەم دى نىشانى خەلكەكى كەن ھەم دى پارېزن، يا گرىنگ پاراستنا كەلتورىيە ژھەر لايەكى ڧە.

پىرىڧ چاخى زىرىنى يەكەتيا نقيسەران - دھوك كەنگى بوو؟ بو؟

كەرىم ڧندى: ھەر كەسەك چاخى خوە دكەتە چاخى زىرىن ، لەورا ئەز نەشىم بەرسقەكا ڧەبر بدەم، ئى سەرەراي ھندى ئەز دىبىژم چاخى زىرىنى (ئىكەتيا نقيسەران - دھوك) سالىن ھەشتيا بوو، نە ژبەر كو مشە پەرتوك چاپ دبوون بەلكو شيا دھوكى د وى چاخى دا ل سەر پىن خوە راوەستىنيت وزمانى كوردى وزارى كرمانجى بەلافەبەكەت. ئىكەتيا نقيسەران - دھوك د وى دەمى دا ئىكەمىن دەزگەھ بوو كو كرمانجى بەلافەدكر و دپاراست وكور و سىمنار دگىران، ئى ھەكە دوى چاخى دا ئىكەتيا نقيسەران - دھوك ھەلوشىايا كەسەكى نە دوپىريا پەرتوكەكا كرمانجى چاپبەكەتن يان گوتارەكا كرمانجى بەلافەبەكەتن ب ڧى رەنگى دا رەوشەنبىريا كوردى و ھەستا نەتەواپەتلى دەفەرى مريت.

پىرىڧ كارى ئىكەتيا نقيسەران - دھوك ل قان سالىن داويى چاوا دىينى؟

كەرىم ڧندى: ژمارا ئەنداما يا پتر ئى ھاتى، ئى گەلەك ژوان كرمانجى نانقيسەن، دئىسەن مەبەستا من تاما كرمانجى ژى نا ھىت و بابەتەن كرمانجى نىنن، ژبەر ھندى ئەز دىبىنم ھەكە بزڧرنە بابەتەن كرمانجى باشترە ژ يىن بىيانى، ئى ديارە بابەتەن كرمانجى ئى گەريان وزەحمەت پترا تىدا ھەي ژ بابەتەن دىتر تنى چىرۇك نەبىتن. ژلايى ئىدارى ڧە كونگرە دھىنە گىران ، سىمنار يىن دھىنە بەرھەڧكرن بەلئ مخابن ھندى بەرى خەلك ناچنە گوھ دانى و ئەو سىمنارىن دھىن بەرھەڧكرن ب ھزرا من د لاوازن كو ناھىنە بەراورد كرن دگەل يىن بەرى ، ئىكەتيا نقيسەران بارەگايەكى باشتر يى ھەي، كۆڧارەكا بەردەوام يا ھەي، پىچىبونىن باشتر يىن ھەين، بەلئ وەكى بەرى سەنگ وشەوڧا خوە نەمايە.

پىرىڧ بوچى ب دىتتا تە تو و ئەڧ ئەدبىين ھەڧزىي تە خوە بەرىژار ناكن د يەكەتيا نقيسەران دە، ئەرى ھوون خوە ژ ئاستى يەكەتيا مەزنتر دىينن، يان ژى دەلشقا گە نجان پتر بوويە؟

كەرىم ڧندى: ئەز سەبارەت خوە دناخڧم، تا سالا ۱۹۹۳ئى ژى ئەز د كارگىريا دەستەكا رىڧەبەر دا بووم، د وى سالى دا من پۆستەكى ئىدارى رەوشەنبىرى ل وەزارەتا رەوشەنبىريا حكومەتا ھەرىما كوردستانى دا وەرگرت، ئانكو

بوومه ریښه بهرئ گشتی یی رهوشه نبری وهونه ری ل هه ری می و تا نهو ژی نهز هه ریښه بهرئ گشتی مه ل وهزاره تی ، ژبه ری یه کی من دهست ژ کارگی ریا دهسته کا ریښه بهر بهردا و من وازل (یه که تیا نفیسه ران) ئینا ژلایئ ئیداری فه نهک ژلایه کی دی فه کو هه ردهم نهز نیژیکی وان بووم و برییا پوستی خوه من ئالیکاریا یه که تیا نفیسه ران ژی کری یه ... تنی دفان دوو سی سالیئ داویئ دا نهز ژ وان دوور که فتمه نهوژی ب نه گه ری نه خو شیی. هه ر وهسا ب هزرا من مروف دهلیقی بدهته وی خه لکی نهوئ پشتی مروقی دهین باشه نه خرابه، نه فه ژی نه گه رهک بوو کو من دهلیقه دابته هنده کین دی کو ببنه نه ندام ددهسته کا ریښه بهر دا.

په یف که لهک جارن دهیت گوتن کو تشتی که نجین ئیرو دنفیسن پتر تاما لاسایکرن وکوپیکرنی ژ نه زموونا روژناقا ژی دهیت و تشتی جیلی که فن دنفیسی و دنفیست پتر تاما ره سه نایه تیئ ژی دهیت. هوون چ دبیزن؟

که ری م فنلای: نهز دبیزم نهف گوتن دهیئ خودا یه، هه که نه م ل وی بهه رمی کوردی بنیرین نهوئ دسالیئ دهفتی و هه شتی ونوتاندا دهاته نفیسن زوربه ی وان تاما کوردینیئ ژی دهات هه می کوردی بوو و ب کوردینیئ دهاته نفیسن وگوتن، لهوما دبیزنی رهوشه نبری کوردی. به لی نه فیئ ل سالیئ دوو هزارئ و هیرفه پتر وهرگی ران و فه جوینا هرز و بیریت نه کوردی نه... لهوما فیگافی نه م دشین بیژن کو رهوشه نبری کوردی یا دههیرانه کی دا دزیتن. لهورا ل فیئ داخازی ژ نفیسه ریئ کورد دکه م کو ل خوه بزفرن و تشتی کوردی بنفیسن دا خه لکی مه تیهناتیا خوه ب وی کوردینیئ بشکینیت.

په یف ما خوه گریدان ب ره سه نایه تیئ فه ئانکو چه رین دیستی خوه ده وهرنه کا هیدی هیدی؟

که ری م فنلای: گریدان ب ره سه ناتیی فه نه مرنه کا هیدی هیدی یه ، نهز دبیزم مروقی ره سه ن بیت باشتره ژ یی بهرله ه بیت... مروقی ره سه ن نه وه یی ل ده سپکی تشتی خوه بزانیئ وبنفیسیئ پاشی تشتی خه لکه کی دیر ژی بزانیئ ومقای ژی وهرگریت هوسا رهوشه نبری دهوله مند دبیت و وهراری دکهت ودهگه هیته ئاسته کی باشتر، نه کو مروف رهوشه نبری خوه یا نه ته وهی ژبیر بکهت و بجیت رهوشه نبری یه کا دی وهرگریت... نهز دبیزم ل وی چاخی مروف دنیقا هه ردووکان ده بهرزه دبیت. رهوشه نبری بیانی مروف چه ند ل شارهزا ببیتن ناگه هیته خودانی وئ رهوشه نبری و وی زمانی ودهر فی ئیکی را ژی مروف رهوشه نبری خوه ژی نه زانیئ نه فه مروف ل کیفه راست فه بوو؟. لهورا فه ره مروف ب رهوشه نبری ملله تی خو بزانیئ هه موو ئیش و ژان وکه یف وخوشیئ وی زیده باری رهوشه نبری بیانی ژی بزانیئ.

په یف نه ری ده وخته کی ده ته تیئینا ده ر کو سه ره رای وی چه ندی کو هوون تا ژماره یا ۱۰ یا په یقی ل که ل دهسته کا نفیسه ران بوون، لی وهکو نفیسن ژبلی ژماره یین ۲۱ او ژ په یقی وهکی دی من چو نفیسیئ ته تیئده نه دیتن. ما ب دیتنا ته نه ئیک ژمه رچین وی که سی کو ناقی وی نه دیب دقیقا تا راده یه کا باش د واری نفیسنی ده چه سپان بت؟ که ری م فنلای: که لهک بیاف و ده رکه هین دیر ل بهر من دهه کریبوون ژبو نفیسنی ... بو نموونه ل وی ده می من ل

كوڤارا "مهتین" زنجیرهکا دیرۆکی ل دور "شورهشا ئیلونى" هەر مهه دنقیسی و بهلافه دکر، زیدهبارى نقیسینی دهنهك كوڤارا و روژنامین دى دا... له ورا من بیهەر دیت دهلیقى دكوڤارا "پهيف" دا بدهمه هندهك نقیسه رین دیتر.... ژبه ر فی ئیکى ئەز یی کیم بهرهم بووم دفی كوڤارى دا.

پهيف هزرغانى كورد مهسعود محهمه د دبیرت: " ئەگەر نووسەر بمرى دهمرى، ئەگەر له نووسین كهوت دهمرى، ئەگەر خووی سووك كرد دهمرى، ئەگەر رای خووی بفروشى دهمرى، ئەگەر دوو روویى كرد دهمرى، خو ئەگەر له یهكى له مانه دا، جگه له حاله تی یه كه م، نه مرد، ده بی خوینه ران بيمرین، دهنه به خویمان دهمرن. " ب دیتنا سهیدا كه ریم فندی نقیسه ر كهنگى دمرت؟

كه ریم فندی: نقیسه ر ب هزرا من هه كه دگه ل ملله تی خوه نه بیتن نقیسینى وى دمرینه دناڤ ملله تی وى دا، دم و بهرهمى نقیسه رى دڤیت پتر دگه ل ملله تی وى بت هه كه نه دى مریت و ئەز ب كورتى دبیزم هه كه نقیسه رى خوه سفك كر یان هزر ودیتین خوه فروتن یان دوو روویاتی كر دى مریت. ئەو نقیسه رى دگه ل ملله تی خوه بیتن هه ردم دساخن و نامرن... وهكه جزیری و خانى... وهتد، كو هه ر شعر و په رتوكین وان تا ئەفرۆزى دهینه خوهندن و ل كارن و دساخن دناڤ دى ملله تی خو دا دژین چونكو بو ملله تی خوه نقیسنوون.

پهيف تو چەند ل گەل وى بۆچوونى یی ئەوا دبیرت: نقیسه رین كو بو دهمه كى دوور ژ نقیسینی راوه ستیاین و سته وربوین، پیداقی یه یه كه تیا نقیسه ران مۆخه لكر نه كى دده رحه ق وان ده بكتا؟

كه ریم فندی: ئەو ئەندامین سالی ن هه فتى یان ژ نقیسینی وه ستیاین ئەندامین ئیكه تیا نقیسه ران به لى ب هزرا من بلا مافى دهنگانى نه بیت. نقیسه ر هه ر نقیسه ره چ ئەندامى ئیكه تیى بیت یان نه ئەندام بیت.

هندەك نقيسەرین هەین بۆ ماوەكی كورت نقيسەرن و ئەو نقيسین وان دەمین پەر بەها و ب نرڤ ئەفجە چ ئەندامین ئیکەتی ب ن یان نە. ئەما مە ل دەوکی هەندەك وەرگرتن وەك ئەندام ل سالی ن حەفتی یا كو نقيسین وان یان دكیم بوون یان نەبوون ئەف چەندە ژ ی ب ئەگەری دروستبوونا هژمارا نقيسەرا دا كو لقەك ل دەوکی فەبیت و ببیتە ئیک ژ لقین ئیکەتیا نقيسەران، ل دۆر فی چەندی ژ ی ئیکەتیا گشتی بخوە ژ ی ری دا مە ل سەر فی چەندی.

پەرف هەكە كوردینی شیری دۆرمان ل هنداڤ سەری بیت و نەهیلا بیت وەراری بكت، خودی وەکیل دوو شیر ل هنداڤی كورمانجی بوون ئیک یی دۆرمان و یی دی یی ناڤ خویی و یی ناڤخویی هەموو دەما ویرانتر و زامتر بوو " ئەڤ گۆتن یا رەوشەنبەرەکی دەوکی یە. ئەز ژ تە دپرسەم: ما ب دیتنا تە راستە ل وی رادی زۆری ل سەر زاری كورمانجی هە یە؟

كەریم فندی: زاری كورمانجی زارەکی سەرەکی یە یی زمانی كوردی كەس نەشیت فی تشتی ژ بیرا خوە ببەتن و (انكار) كەت، لەورا هەكە ئیک ل میژوووی بفرینیتەفە بۆ سالی ن حەفتی و بەری وی كورمانجی نە دەاتە خوەندن ل خوەندنگەها بەلی كورمانجی ل دەفەرا بادینا وەرار كر و جەیی خوە گرت و هەموو نقيسەران ب كورمانجی دنقيسی ژبەر هندی ئەز دبیژم چ ترس ل سەر كورمانجی نینە ئەڤ گۆتنی دەیتە گۆتن دەنگین دكزن و وەراری ناكەن. هەر چەندە نەیارین خوە یین هەین، بەلی ئەز دبیژم یا ژ دەستی وان دەرکەتی و كورمانجی دی هەر مینیت زارەکی سەرەکی یی زمانی كوردی.

ل بیرا منە ل سالا (۱۹۵۹-۱۹۶۰) ئ كۆڤارا " روناھی " حافظ قازی ب كورمانجی ل بەغدا دەرئێخست و خوەندەقان و نقيسەری خوە هەبوون.

پەرف چ تشتە تە پتر ب ژیا نی فە گریددت؟

- خوەندن، و نقيسین پتر من ب ژیا نی فە گریددەن و هەر وەختەکی من نە شیا خوەندنی یان نقيسینی بکەم ئەز دبینم

پەرف ئەگەر توو ل كوردستانی دەولەمەندەکی كیم شیوہ با ی دا چ كی؟

كەریم فندی: ئەز نە دەولەمەندەکی كیم شیوہ مە

پەرف مالی ناڤا

كەریم فندی: گەلەك بخیر هاتن.